

ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ“
1504, София, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви“ № 82,

РЕЦЕНЗИЯ

от професор, доктор, инженер Петър Симеонов Христов,
професор в катедра „ВВС и ПВО“ от факултет „Командно-щабен“ на
Военна академия „Георги Стойков Раковски“

Област на висшето образование: „Сигурност и отбрана“;

Професионално направление: „Военно дело“;

Научна специалност „Организация и управление на Въоръжените сили“.

на научните трудове представени по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ за военнослужещ, в област на висше образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.2. „Военно дело” и научна специалност „Организация и управление на въоръжените сили” в катедра „Противовъздушна отбрана” във факултет „Артилерия, ПВО и КИС“ към Национален военен университет „Васил Левски“.

Конкурсът е обявен със заповед на Министъра на отбраната № ОХ - 792/18.09.2023 г. и обнародван в ДВ бр. № 83/03.10.2023 година.

Въз основа на представените за оценка материали по конкурса считам, че гл. ас. подп. д-р Стоян Недев Чанев, отговаря на изискванията по чл.24 (1) от ЗРАС.

Съставът на Научното жури е отдаден в заповед на Началника на НВУ „В. Левски”.

Единствен кандидат в конкурса е подполковник доктор Стоян Недев Чанев, главен асистент в катедра “Комуникационни мрежи и системи“ на факултет “Артилерия, ПВО и КИС”, гр. Шумен към Национален военен университет „Васил Левски“, който с решение съгласно протокол от заседанието на Комисията за проверка на документите и допускане до участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ е допуснат до участие в конкурса.

1. Кратки биографични данни и актуалност на предложените научни трудове:

Кандидатът за академичната длъжност „доцент” подполковник доктор Стоян Недев Чанев е роден на 12.11.1973 г в град Шумен.

В периода 1991 г. – 1996 г., завършва висше образование, ОКС магистър по специалности: „Военен инженер по ЗРК“ и „Радиоинженер“ – ВВУАПВО „Панайот Волов“ – гр. Шумен. От 2005 г. до 2007 г., придобива ОКС магистър по специалност „Организация и управление на оперативно тактическите формирования от Военновъздушните сили“ във Военна академия „Г. С. Раковски“ – гр. София. От 2017 г. до 2020 г., се обучава в НВУ - гр. Велико Търново и придобива ОНС „доктор“, в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2. „Военно дело”, научна специалност „Организация и управление на въоръжените сили”.

От 1996 до 2005 г. заема различни командни длъжности във формированията на Българската армия.

От 2007 до 2012 г. Командир на зенитно-ракетен дивизион – 5 мбр – военно формирование 38220 – Плевен.

2012 г. Командир на зенитно-ракетен дивизион – 2 мбр – военно формирование 38220 – Плевен.

От 2012 до 2015 г. Началник на областен военен отдел II степен – военно формирование 54760 – Разград.

От 2015 до 2017 г. Началник на Военно окръжие II степен – военно формирование 54760 – Разград.

От 2017 до 2020 г. Обучавам – докторант във факултет “Артилерия, ПВО и КИС” на НВУ "В. Левски".

От 2020 до 2023 г. Главен асистент в катедра “Противовъздушна отбрана” на факултет “Артилерия, ПВО и КИС”, гр. Шумен.

От 2023 г. Главен асистент в катедра “Комуникационни мрежи и системи” на факултет “Артилерия, ПВО и КИС”, гр. Шумен.

Актуалността, на разработваните от кандидата и предложени за участие в конкурса и рецензиране трудове, произтича от необходимостта да се извърши едно по-пълно и всеобхватно изследване на оперативното използване на формированията от ПВО, като се акцентира на необходимите оперативни способности, способностите за планиране, подготовката за участие в изпълнение на различни по характер мисии и развитие на системата за ПВО и ПРО на

национално и съюзно ниво.

Приносителите от извършените научни изследвания от кандидатът в конкурса способстват за допълване и доразвиване теорията за съвременните ПВ и ПР операции, осигуряване на ефективно бойното управление на формированията за ПВО и ПРО в зоната на операцията. Научно-приложната стойност на представените за рецензиране трудове от главен асистент, подполковник доктор инж. Стоян Недев Чанев са фокусирани върху разширяването на теоретичните познания за фундаменталните и традиционни принципи при планиране, бойно управление и използване на формированията за ПВО и ПРО в различен по характер и мащаб на операциите и обобщаване на опитът през годините.

Динамичната среда за сигурност предоставя възможности за научни изследвания и интерпретации, в търсенето на възможности за въвеждане на ефективни и добре архитектурно изградени системи за ПВ и ПРО, способни да отговорят на предизвикателствата за прикриване на войскови обекти и критична инфраструктура от високоточни удари от въздуха.

2. Общо описание на представените по конкурса материали (монография, книга, глави от колективни трудове, студия, статии и доклади) и кои трудове от представените от кандидата се приемат за оценка от рецензента.

Участникът в конкурса - подполковник доктор Стоян Недев Чанев е представила за рецензия 18 публикации в обем от 425 страници. От представените 18 заглавия за рецензиране 15 са авторски.

От Справката за изпълнение на минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ е видно, че предложените за рецензиране научни трудове от кандидата не повтарят тези предложени в процедурата за придобиване на ОКС „доктор“. Този факт ми дава основание от предложените за рецензиране от Стоян Недев Чанев 18 труда с общ обем от 425 страници, за рецензиране да приема всичките 18.

Представените публикации (съгласно „Списък на научната продукция, в съответствие с представената по т. 3,3 от заповед № ОХ - 792/18.09.2023 г.) могат да се класифицират както следва:

- монография – 1 брой – [2.1.1], с обем от 131 страници;
- монографична книга – 1 брой – [2.1.2], с обем от 175 страници;
- доклади – 16 броя [2.3], с общ обем 119 страници.

По място на публикуване:

- статии в национални списания – 4 броя ;
- научни трудове на НВУ „Васил Левски“ – 12 броя;
- други – 2 броя.

По езика, на който са написани:

- на български език – 18 броя;

По брой на съавторите:

- самостоятелни – 15 броя;
- като съавтор – 3 броя.

3. Обща характеристика на научноизследователската, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата

Представените за рецензиране трудове на главен асистент, подполковник доктор Стоян Недев Чанев са в областта и проблематиката по специалността на конкурса за заемане на академична длъжност „доцент” обявява конкурси за заемане на академична длъжност доцент за военнослужещи в област на висше образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.2.Военно дело, докторска програма „Организация и управление на въоръжените сили“ за преподаване по учебните дисциплини: „Тактика на рода войска”, „Зенитно-ракетно стрелкова подготовка“, „Компютърни симулации и тактически учения“ и „Методика на тактическата подготовка“.

Рецензираните публикации са публикувани в специализирани научни издания: научни университетски конференции на НВУ „Васил Левски“, Факултет „Артилерия, ПВО и КИС“, Шумен; Сборник доклади от международна научна конференция „Военна академия „Георги Стойков Раковски“ – 105 години знание в интерес на сигурността и отбраната“, София Научна конференция „Въздушният суверенитет и единно европейско въздушно пространство“, София, Военна академия „Георги Стойков Раковски“ и „II International Scientific Conference CONFSEC 2018, volume 2“, Боровец.

Стилът на кандидата е разбираем и достъпен.

При първоначалното запознаване с научната продукция на подполковник доктор Стоян Чанев прави впечатление прилежната подредба на документите, включително и тяхната еднообразна номерация съобразени с изискванията на настоящия Закон за развитие на академичния състав в Република България.

Заслужава внимание и новият момент, регламентиран в споменатия Закон, а именно Справката за изпълнение на националните минимални изисквания (съгласно чл.2 б, ал. 2 и ал. 3 от Закона за развитие на академичния състав в Република България). От представената Справка е видно, че броят точки в групите с показатели, за всеки от представените научни трудове отговарят и надхвърлят изискванията за заемане на конкурсната длъжност.

Кандидатът е представил трудовете си в различен формат, организирани в няколко основни тематични области, (съгласно приложения списък „Резюмета на научните трудове за рецензиране“):

- **генериране на нови знания и умения** в сектора за сигурност и отбрана

Централно място в тази група трудове, естествено заема монографичният труд озаглавен „Средства за въздушно-космическо нападение при война от шесто поколение“ и книга на базата на защитен дисертационен труд „Оперативни способности на групировка за противовъздушна отбрана“.

Представената монография разкрива същността и съдържанието на процеса на планиране и организацията на оперативното използване на ПВ и ПР формирания за прикритие на войски и критична инфраструктура по време на кризи от различен характер. Задълбочено и подробно са разкрити историческите аспекти и закономерности при разкриване на същността, сложността и закономерностите на ПВ и ПРО, като базов за успех в съвременните операции. Разкрито е отношението на системния анализ към процеса на планиране и провеждане на противовъздушни операции от различен характер във съответствие на заплахите генерирани от шестото поколение на средствата за въздушно-космическо нападение, като са представени и анализирани вижданията на различните световни теоретични школи. В логическа обвързаност и последователност са анализирани и изследвани процесите и дейностите, свързани с различни архитектури на построение на системи за бойно управление на групировка за ПВ и ПРО.

Цялостният прочит на монографичните трудове допълва и разширява знанията, свързани с възможността за използване и прилагането на различни подходи от системата за ПВ и ПРО за създаване на благоприятна среда за протичане на планирането на оперативно ниво, чрез целеустойчиви въздействия в съвременна оперативна среда (въздушно-космическа) – самостоятелно или съвместно. Едновременно с това се дава една оценка на влиянието и зависимостта на различни аспекти на структура и избор на стратегии за постигане на желаня ефект.

Останалите трудове от тази тематична област също обогатяват и допълват теорията и биха могли да се използват при разработване и преглед на доктринални и тактически публикации, определящи използването на системния подход в ПВ и ПР операции.

- доразвиване на теоретичните и практическите постановки - по отношение на функционирането на системите от системи при участие в ПВ и ПР операции за синхронизирането и координирането на съвместните действия между различните нива от едината система за бойно управление.

Тези трудове дават теоретични знания и практико-приложни умения по въпросите, свързани с възможностите за използване системно планиране във оперативното пространство на ПВ и ПРО за постигане на желаното въздействието върху противостоящите въздушнокосмически сили и категорично постигане на ефектите от различни компоненти участващи в съвместните операции.

- създаване на стройна система от теоретични обобщения и предложения по използването на формиранията на ПВ и ПРО и щабове на различно ниво за развитие на оперативни способности базирани на съвременни подходи за всеобхватно планиране.

- продължена е работата на главен асистент, подполковник доктор Стоян Чанев по темата на докторска дисертация „Оценка на оперативните способности на групировка за противовъздушна отбрана чрез моделиране на противовъздушна операция“ и тази тема е развита като централна или като аспект в част от публикациите, представени за рецензиране.

Този факт сам по себе си красноречиво свидетелства за устойчивостта на научните интереси на кандидата за академичната длъжност „доцент“ в научната и образователната област на конкурса, намерили отражение в неговите научни и методически разработки.

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата

Представените за рецензиране монографичен труд, доклади на научни конференции и статии в научни списания са разработени на добро научнотеоритично ниво, позволяващо на кандидата в конкурса да доразвива научната теория, която не само описва, но систематизира, обобщава и предлага промени.

От представената творческа автобиография е видно, че главен асистент, подполковник доктор Стоян Недев Чанев е назначен на преподавателска

длъжност от 2020 г. като главен асистент в катедра “Противовъздушна отбрана” на факултет “Артилерия, ПВО и КИС”, гр. Шумен. От тогава активно участва в учебния процес и извършва преподавателска дейност по следните учебни дисциплини: „Тактика на рода войска (ПВО на войските)“, „Тактика на рода войска (ЗРВ)“, „Тактика на рода войска (радиотехнически войски)“, „Методика на тактическата подготовка“. „Зенитно-ракетно стрелкова подготовка“ и „Компютърни симулации и тактически учения“.

От направената справка за годишната аудитор на учебна заетост се вижда, че главен асистент, подполковник доктор Стоян Чанев има висока аудиторна заетост което удовлетворява изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и изискванията на Заповед № ОХ-986/06.12.2018 г. на Министъра на отбраната на Република България за участие в конкурса.

5. Основни научни резултати и приноси

Основните приноси на кандидата - подполковник доктор Стоян Недев Чанев са с научен и научно-приложен характер и могат да се формулират по следния начин:

Като научни приноси, свързани с обогатяване на съществуващи знания:

1. Разкрити и обосновани са принципите и подходите за развитие на системни технологии за изграждане и развитие на ПВ и ПРО в съответствие със съвременните изисквания и са представени насоки за модернизация и области за придобиване и поддържане на способности за провеждане на ефективен процес на изграждане и структуриране на ПВ и ПР системи в зоната на операцията [2.1.1].

2. Генерирани са нови знания и умения в областта сигурност и отбрана, като са разширени теоретичните постановки по отношение на използване на системния анализ при синтез и развитие на системи от системи за постигане на устойчиви ефекти в противовъздушните и противоракетните операции [2.1.1; 2.1.2; 2.3.2].

3. Обогатени и разширени са теоретичните схващания и постановки свързани с категориите „системност“ и „системна сложност“ и са разкрити корелациите с бойната ПВ и ПР национална мощ [2.1.1; 2.3.15].

Като научно-приложни приноси приемам:

2.1. В резултат на изследванията е генериран модел за прогнозиране на

действията на ВП, с отчитане на разнообразието от типове СВКН. На базата на генерираният модел е предложен алгоритъм за действие на система за ПВО, позволяващ рационално използване на силите и средствата за ПВО и ПРО в условията на ресурсен и времеви дефицит [2.1.12.1.2; 2.3.1; 2.3.3; 2.3.7].

2.2. Представени са процедури, позволяващи изчисляването на ефективността на системата за ПВО в зависимост от предприетите организационно-структурни промени в зависимост от предприетата стратегия [2.1.2; 2.3.1; 2.3.7].

2.3. Извършен е обзор на използването на СВКН в последните конфликти, изводите и оценките от който са предпоставка за повишаване и промяна на квалификацията на личния състав участващ в процеса на оперативно планиране използването на силите и средствата за ПВО и ПРО в операциите [2.1.1].

2.4. Предложен е подход за борба с крилатите ракети (КР) на ВП чрез действие на системата за ПВО на ред последователни рубежи на ракетоопасното направление [2.3.10].

2.5. Предложен е подход за определяне на ефективността на смесена групировка за ПВО срещу ВП, използващ различни типове СВКН в състава на въздушните удари [2.1.2; 2.3.3; 2.3.7].

2.6. Доказана е необходимостта от въвеждане на интегрирани системи за ПВО и ПРО, включващи формирования за радиоелектронно подавяне (РЕП) в ограничен район или в зоната на операцията [2.1.1; 2.3.12; 2.3.13].

6. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката

В предоставените ми за рецензиране материали е видно приложението на резултатите от научноизследователската и преподавателската дейност на кандидата в конкурса - главен асистент, подполковник доктор инж. Стоян Недев Чанев.

7. Оценка в каква степен приносите са дело на кандидата

Главен асистент, подполковник доктор инж. Стоян Недев Чанев е автор от представените за рецензиране публикации (18 бр).

8. Критични бележки за рецензираните трудове

Към представените за рецензиране материали могат да се отправят и някои критични бележки и препоръки:

- в оформянето на материалите за участие в конкурса и в част от трудовете има неточности, повторения и редакционни грешки, които не намаляват научната им стойност, но влошават възможностите за бързо възприятие;

- списъкът на използваната литература в част от публикациите не е оформен съгласно изискванията на Стандарт за библиографско цитиране –БДС/ISO 690:2011;

- от представените за рецензиране трудове се вижда, че малка част от тях са от участия на кандидата в конференции и други научни форуми с международно участие (6 броя).

Посочените пропуски носят в по-голямата си част технически характер и не намаляват стойността на резултатите, постигнати от кандидата. Те показват способността му да разработва самостоятелно и в екип въпроси, важни за теорията и практиката на сигурността и отбраната на съвременната държава в динамично променящата се среда за сигурност.

9. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът смята, че следва да вземе отношение

Познавам подполковник доктор инж. Стоян Недев Чанев от 2005 г., в качеството на слушател във ВА “Г. С. Раковски” гр. София, специалност „Организация и управление на оперативно тактическите формирования от Военновъздушните сили“ редовна форма на обучение. Впечатленията ми са, че е професионалист в своята област, колегиален и коректен офицер и колега. Не изпитва неудобство да задава въпроси и винаги се стреми да си изясни неясните моменти и детайлите в даден проблем. Авторитетът сред колеги и обучаеми е висок, предвид доказаните нива на познания и стремеж за усъвършенстване в теоретичната подготовка и практиката. Уверен съм, че подполковник доктор инж. Стоян Недев Чанев работи усърдно за своята преподавателска перспектива и е добър пример за своите колеги и обучаеми курсанти и студенти.

Считам, че трудовете са самостоятелно дело на кандидата и успешно защитават претенциите за научни резултати и приноси.

10. Заключение

Предоставената от кандидата в конкурса за главен асистент, подполковник доктор инж. Стоян Недев Чанев документация и научна продукция отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република

България, Правилника за прилагане Закона за развитие на академичния състав в Република България и регламентираните в тях минимални национални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ в НВУ "В. Левски".

Оценката ми за научните трудове на подполковник доктор инж. Стоян Недев Чанев, единствен участник в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ (обявен в Държавен вестник брой – № 83/03.10.2023 година) за военнослужещ, в област на висше образование „Сигурност и отбрана”, професионално направление „Военно дело”, научна специалност „Организация и управление на въоръжените сили”, учебни дисциплини: „Тактика на рода войска”, „Зенитно-ракетно стрелкова подготовка“, „Компютърни симулации и тактически учения“ и „Методика на тактическата подготовка“ е **„положителна”**.

11. Оценка на кандидатите

Предлагам на уважаемото Научно жури по конкурса да класира кандидата, главен асистент, подполковник доктор инж. Стоян Недев Чанев и да предложи на факултетния съвет при факултет „Артилерия ПВО и КИС” гр. Шумен на НВУ „Васил Левски” **да бъде избран и да заеме академичната длъжност „доцент”** в област на висше образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.2. Военно дело, докторска програма „Организация и управление на въоръжените сили“ за преподаване по учебните дисциплини: „Тактика на рода войска”, „Зенитно-ракетно стрелкова подготовка“, „Компютърни симулации и тактически учения“ и „Методика на тактическата подготовка“ в катедра „Противовъздушна отбрана”.

03.01.2024 г.
гр. София

Рецензент:
професор доктор инж.

ПЕТЪР ХРИСТОВ

RAKOVSKI NATIONAL DEFENSE COLLEGE,
Sofia, Bulgaria 1504,, Sofia, bul. 82 Evlogi and Hristo Georgievi

REVIEW

of professor PETAR HRISTOV, PhD - professor at the "Air Force & Air Defense" department, from "Command and Staff" Faculty, at the Rakovski National Defence College, Sofia, Bulgaria,

Field of higher education: - 9. "Security and Defence";

Professional field: - 9.2. "Warfare";

Scientific specialty: - 05.12.01. "Organization and Management of the Armed Forces".

of the Scientific Publications, of the scientific works submitted under a competition for occupying the academic position "Associate Professor" for serviceman, in the field of higher education 9. Security and Defence, professional field 9.2. "Military Science" and Scientific Specialty "Organization and Management of the Armed Forces" at the Department of Air Defense, Faculty of Artillery, Air Defense and CIS at the National Military University "Vasil Levski".

The competition was announced by Order of the Minister of Defence No XO - 792/18.09.2023 and promulgated in the State Gazette No. No 83/03.10.2023.

On the basis of the materials submitted for evaluation in the competition, I believe that Ch. ace. subp. Dr. Stoyan Nedev Chanev, meets the requirements of Article 24 (1) of the Law on Combating Organized Crime.

The composition of the Scientific Jury is given in an order of the Head of MW "V. Levski".

The only candidate in the competition is Lieutenant Colonel Dr. Stoyan Nedev Chanev, Assistant Professor at the Department of Communication Networks and Systems at the Faculty of Artillery, Air Defense and CIS, Sofia. Shumen at the National Military University "Vasil Levski", which by a decision according to the minutes of the meeting of the Commission for Verification of Documents and Admission to a Competition for Academic Position "Associate Professor" was admitted to participate in the competition.

1. Brief biographical data and timeliness of the proposed scientific works:

The candidate for the academic position "Associate Professor" Lieutenant Colonel Dr. Stoyan Nedev Chaney was born on 12.11.1973 in Shumen.

In the period 1991 – 1996, he graduated from higher education, EQD of Master in the following specialties: "Military Engineer under the Air Defense System" and "Radio Engineer" – VVUAPVO "Panayot Volov" – Shumen. From 2005 to 2007, he acquired a Master's degree in "Organization and Management of Operational Tactical Formations of the Air Force" at the Military Academy "G. S. Rakovski" - Sofia. From 2017 to 2020, is trained at the MW - Sofia. Veliko Tarnovo and acquired NSA "Doctor" in the field of higher education 9. Security and Defence, professional field 9.2. "Military Affairs", scientific specialty "Organization and Management of the Armed Forces".

From 1996 to 2005 he held various command positions in the formations of the Bulgarian Army.

From 2007 to 2012 Commander of anti-aircraft missile division – 5 ICBM – military unit 38220 – Pleven.

2012 Commander of anti-aircraft missile division – 2 ICBM – military unit 38220 – Pleven.

From 2012 to 2015 Head of Regional Military Department II degree – military unit 54760 – Razgrad.

From 2015 to 2017 Head of Military District II degree – military unit 54760 – Razgrad.

From 2017 to 2020, PhD student at the Artillery, Air Defense and CIS Faculty of the National Military University "V. Levski".

From 2020 to 2023, Assistant Professor at the Air Defense Department of the Artillery, Air Defense and CIS Faculty, Sofia. Noisy.

Since 2023, Assistant Professor at the Department of Communication Networks and Systems at the Artillery, Air Defense and CIS Faculty, Sofia Noisy.

The topicality of the works developed by the candidate and proposed for participation in the competition and review arises from the need to carry out a more- complete and comprehensive study of the operational use of air defense formations, focusing on the necessary operational capabilities, , planning capabilities, preparation for participation in the implementation of various missions and development of the air defense system of national and allied level.

The contributions of the scientific research carried out by the candidate in the competition contribute to complementing and further developing the theory of modern PV and PR operations, ensuring effective combat management of air

defense and missile defense formations in the operation area. The scientific and applied value of the papers submitted for review by Chief Assistant, Lieutenant Colonel Dr. Eng. Stoyan Nedev Chanev are focused on expanding theoretical knowledge of fundamental and traditional principles in planning, combat management and use of air defense and missile defense formations in different nature and scale of operations and summarizing experience over the years.

The dynamic security environment provides opportunities for research and interpretation in the search for opportunities to implement effective and well-built RTD and missile defense systems capable of responding to the challenges of concealing military objects and critical infrastructure from high-precision air strikes.

2. General description of the materials submitted to the competition (monograph, book, chapters of collective works, studies, articles and reports) and which works submitted by the candidate are accepted for evaluation by the reviewer.

The participant in the competition - Lieutenant Colonel Dr. Stoyan Nedev Chanev has submitted for review 18 publications in a volume of 425 pages. Of the 18 review titles presented, 15 are author's.

The Reference for Compliance with the Minimum National Requirements for Occupying the Academic Position of Associate Professor shows that the scientific papers proposed for peer review by the candidate do not repeat those proposed in the procedure for acquiring the EQD of Doctor. This fact gives me a reason from the proposed for review by Stoyan Nedev Chanev 18 works with a total volume of 425 pages for review to accept all 18.

The submitted publications (according to the "List of scientific production, in accordance with the submitted under item 3,3 of Order No HH - 792/18.09.2023) can be classified as follows:

- monographs — 2 issues — [2.1], with a volume of 306 pages;
- reports – 16 issues [2.3], with a total volume of 119 pages.

By place of publication:

- articles in national magazines – 4 issues;
- scientific works of MW "Vasil Levski" – 12 pieces;
- other - 2 pieces.

In the language in which they are written:

- in Bulgarian – 18 pieces;

By number of co-authors:

- independent – 15 pieces;
- as co-author – 3 issues.

3. General characteristics of the research, applied science and pedagogical activities of the applicant

The papers of Chief Assistant, Lieutenant Colonel Dr. Stoyan Nedev Chaney are presented for peer review in the field and issues in the specialty of the competition for occupying the academic position "Associate Professor" announces competitions for occupying an academic position of Associate Professor for Servicemen in the field of higher education 9. Security and Defense, professional field 9.2. Military Affairs, Doctoral Program "Organization and Armed Forces Management" for teaching in the following subjects: "Tactics of the military family", "Anti-aircraft missile firing training", "Computer simulations and tactical exercises" and "Methodology of tactical training" at the Department of Air Defense.

The peer-reviewed works have been published in specialized scientific journals: scientific university conferences of the National Military University "Vasil Levski", Faculty of Artillery, Air Defense and CIS, Shumen; Proceedings of the International Scientific Conference "Georgi Stoykov Rakovski Military Academy – 105 Years of Knowledge in the Interest of Security and Defense", Sofia Scientific Conference "Air Sovereignty and a Single European Airspace", Sofia, Georgi Stoykov Rakovski Military Academy " and "II International Scientific Conference CONFSEC 2018, volume 2", Borovets.

The style of the candidate is understandable and accessible.

Upon initial acquaintance with the scientific production of Lieutenant Colonel Dr. Stoyan Chaney, the diligent arrangement of the documents, including their uniform numbering, in accordance with the requirements of this Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, is impressive.

It is also worth noting the new moment regulated in the said Act, namely the Report on the Fulfillment of the National Minimum Requirements (according to Art. 2 b, para. 2 and para. 3 of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria). The presented Reference shows that the number of points in the number of indicators for each of the submitted scientific papers meet and exceed the requirements for occupying the competitive position.

The applicant has presented his works in different formats, organized in several main thematic areas, (according to the attached list "Abstracts of scientific papers for reviewing"):

- generating new knowledge and skills in the security and defence sector
- Central to this group of works, of course, is the monographic work entitled

"Means of Aerospace Attack in Sixth-Generation War" and a book based on a defense dissertation "Operational Capabilities of an Air Defense Group".

The presented monograph reveals the essence and content of the planning process and the organization of the operational use of PV and PR formations to cover troops and critical infrastructure during crises of different nature. The historical aspects and regularities in revealing the nature, complexity and regularities of PV and missile defense as a basic for success in modern operations are revealed in depth and in detail. The attitude of the system analysis to the process of planning and conducting anti-aircraft operations of different nature in accordance with the threats generated by the sixth generation of the means of aerospace attack is revealed, and the views of the various world theoretical schools are presented and analyzed. In logical connection and consistency are analyzed and studied the processes and activities related to different architectures of the construction of combat management systems of a group for PV and missile defense.

The overall reading of the monographic works complements and expands the knowledge related to the possibility of using and applying different approaches of the RT and missile defense system to create a favorable environment for the implementation of planning at the operational level through purpose-sustainable impacts in a modern operational environment (aerospace) – alone or jointly. At the same time, an assessment of the influence and dependence of different aspects of structure and a choice of strategies to achieve the desired effect is given.

The other works of this thematic area also enrich and complement the theory and could be used in the development and review of doctrinal and tactical publications defining the use of system approaches in PV and PR operations.

- further development of theoretical and practical formulations - regarding the functioning of systems of systems participating in PV and PR operations for the synchronization and coordination of joint actions between different levels of the unified combat management system.

These works provide theoretical knowledge and practical and applied skills on issues related to the possibilities of using systematic planning in the operational space of PV and missile defense to achieve the desired impact on the opposing aerospace forces and definitely achieve the effects of various components involved in joint operations.

- Creation of a coherent system of theoretical generalizations and proposals on the use of units of PV and missile defense and headquarters at different levels for the development of operational capabilities based on modern approaches to comprehensive planning.

The work of Chief Assistant, Lieutenant Colonel Dr. Stoyan Chaney on the topic of the doctoral thesis "Assessment of the operational capabilities of an air

defense group through modeling of air operations" was continued and this topic was developed as a central or as an aspect in some of the publications submitted for review.

This fact in itself eloquently testifies to the sustainability of the scientific interests of the candidate for the academic position of "Associate Professor" in the scientific and educational field of the competition, reflected in his scientific and methodological developments.

4. Evaluation of the pedagogical training and activity of the candidate

The monographic paper, papers at scientific conferences and articles in scientific journals presented for review are developed at a good scientific and theoretical level, allowing the candidate in the competition to further develop the scientific theory that not only describes, but systematizes, summarizes and proposes changes.

The presented creative autobiography shows that Chief Assistant, Lieutenant Colonel Dr. Stoyan Nedev Chaney has been appointed to a teaching position since 2020 as Chief Assistant Professor at the Department of Air Defense at the Artillery, Air Defense and CIS Faculty, Sofia. Noisy. Since then, he has been actively involved in the educational process and has been teaching in the following subjects: "Tactics of the military family (air defense of the troops)", "Tactics of the military family (ZRV)", "Tactics of the military family (radiotechnical troops)", "Tactics of tactical training". "Anti-aircraft missile firing training" and "Computer simulations and tactical exercises".

The reference for the annual auditorium of the academic activity shows that Chief Assistant, Lieutenant Colonel Dr. Stoyan Chaney has a high auditorium employment that satisfies the requirements of the Law on Combating Organized Crime, the Regulations for its implementation and the requirements of Order No HH-986 / 06.12.2018 of the Minister of Defense of the Republic of Bulgaria for participation in the competition.

5. Main scientific results and contributions

The main contributions of the candidate - Lieutenant Colonel Dr. Stoyan Nedev Chaney are of scientific and scientifically applied nature and can be formulated as follows:

As scientific contributions related to the enrichment of existing knowledge:

1. The principles and approaches for the development of system technologies for the construction and development of PV and missile defense in accordance with modern requirements are revealed and justified and guidelines for modernization and areas for acquiring and maintaining capabilities for conducting an effective process of construction and structuring of PV and PR systems in the operation area are presented [2.1.1].

2. New knowledge and skills in the field of security and defense have been generated by expanding theoretical formulations regarding the use of system analysis in the synthesis and development of systems of systems to achieve sustainable effects in anti-aircraft and missile operations [2.1.1; 2.1.2; 2.3.2].

3. The theoretical concepts and formulations related to the categories "systemativity" and "systemic complexity" have been enriched and expanded, and the correlations with the combat air defense and PR national power have been revealed [2.1.1; 2.3.15].

As scientific and applied contributions I accept:

2.1. As a result of the research, a model for forecasting the actions of HR was generated, taking into account the variety of SCR types. On the basis of the generated model, an algorithm for the operation of an air defense system is proposed, allowing rational use of the forces and means of air defense and missile defense in the conditions of resource and time deficit [2.1.12.1.2; 2.3.1; 2.3.3; 2.3.7].

2.2. Procedures are presented allowing the calculation of the efficiency of the air defense system according to the organizational structural changes undertaken depending on the strategy undertaken [2.1.2; 2.3.1; 2.3.7].

2.3. An overview of the use of OHRS in recent conflicts has been carried out, the conclusions and assessments of which are a prerequisite for increasing and changing the qualification of personnel involved in the operational planning process the use of air defense and missile defense forces and means in operations [2.1.1].

2.4. An approach to combat VP cruise missiles (CRs) by operating the air defense system on a row of successive routes of the missile hazard is proposed [2.3.10].

2.5. An approach is proposed to determine the effectiveness of a mixed air defense group against HR using different types of SWKN in air strikes [2.1.2; 2.3.3; 2.3.7].

2.6. The need to introduce integrated air defense and missile defense systems involving radio-electronic filing units (REP) in a limited area or in the area of operation has been demonstrated [2.1.1; 2.3.12; 2.3.13].

6. Assessment of the relevance of contributions to science and practice

In the materials submitted to me for review it is evident the application of the results of the research and teaching activities of the candidate in the competition - Chief Assistant, Lieutenant Colonel Dr. Eng. Stoyan Nedev Chaney.

7. Assessment of the extent to which the contributions are made by the applicant

Chief Assistant, Lieutenant Colonel Dr. Eng. Stoyan Nedev Chaney is the author of the publications presented for review (18 pcs).

8. Critical notes for peer-reviewed works

Some critical remarks and recommendations can be made to the materials submitted for review:

- in the formation of the materials for participation in the competition and in some of the works there are inaccuracies, repetitions and editorial errors that do not reduce their scientific value, but worsen the possibilities for rapid perception;
- the list of used literature in some of the publications is not formed according to the requirements of the Bibliographic Citation Standard – BDS / ISO 690:2011;
- The papers submitted for review show that a small part of them are from the participation of the candidate in conferences and other scientific forums with international participation (6 pieces).

These gaps are for the most part technical in nature and do not reduce the value of the results achieved by the candidate. They show his ability to develop independently and in a team issues important for the theory and practice of security and defense of the modern state in the dynamically changing security environment.

9. Personal impressions and other issues on which the reviewer believes that he should take a position.

I know Lieutenant Colonel Dr. Eng. Stoyan Nedev Chaney since 2005, as a listener at the G. S. Rakovski Military Academy. Sofia, specialty "Organization and Management of Operational Tactical Formations of the Air Force" full-time training. My impressions are that he is a professional in his field, a collegiate and correct officer and colleague. He is not embarrassed to ask questions and always strives to clarify the unclear moments and details of a problem. The authority among colleagues and learners is high, given the proven levels of knowledge and striving for improvement in theoretical training and practice. I'm sure Lieutenant Colonel Dr. Eng. Stoyan Nedev Chaney works hard for his teaching perspective and is a good example for his colleagues and student students.

I believe that the works are the independent work of the candidate and successfully defend the claims of scientific results and contributions.

10. Conclusion

The provided by the candidate in the competition for Chief Assistant, Lieutenant Colonel Dr. Eng. Stoyan Nedev Chaney documentation and scientific production meet the requirements of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Implementing Regulations the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the minimum national

requirements for holding the academic position "Associate Professor" at the National Military University "V. Levski".

My assessment of the scientific works of Lieutenant Colonel Dr. Eng. Stoyan Nedev Chaney, the only participant in the competition for the academic position "Associate Professor" (announced in the State Gazette issue – No 83/03.10.2023) for a serviceman, in the field of higher education "Security and Defense", professional field "Military Science", scientific specialty: "Tactics of the military family", "Anti-aircraft missile firing training", "Computer simulations and tactical exercises" and "Methodology of tactical training" at the Department of Air Defense is "**positive**".

11. Evaluation of candidates

I propose to the honorable Scientific Jury of the competition to rank the candidate, Chief Assistant, Lieutenant Colonel Dr. Eng. Stoyan Nedev Chaney and to propose to the Faculty Council at the Faculty of Artillery Air Defense and CIS - Sofia. Shumen of the MW "Vasil Levski" to be elected and to take the academic position of "Associate Professor" in the field of higher education 9. Security and defence, professional field 9.2. Military Affairs, doctoral program "Organization and Management of the Armed Forces" for teaching in the academic disciplines: "Tactics of the military family", "Anti-aircraft missile firing training", "Computer simulations and tactical exercises" and "Methodology of tactical training" at the Department of Air Defense.

03.01.2024

Reviewer:

Sofia

Professor

PETAR HRISTOV, PhD